Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2014. gada 13. maijā *

Valsts pienākumu neizpilde — Tiesas spriedums, ar kuru konstatēta pienākumu neizpilde — Neizpilde — LESD 260. pants — Valsts atbalsts — Atgūšana — Nelikumīga un ar iekšējo tirgu nesaderīga atbalsta shēma — Saskaņā ar šo shēmu piešķirtais individuālais atbalsts — Finansiāla sankcija

Lieta C-184/11

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 260. panta 2. punktam, ko 2011. gada 18. aprīlī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *C. Urraca Caviedes* un *B. Stromsky*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Spānijas Karalisti, ko pārstāv *N. Díaz Abad*, pārstāve,

atbildētāja.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], priekšsēdētāja vietnieks K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], palātu priekšsēdētāji A. Ticano [*A. Tizzano*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents), E. Juhāss [*E. Juhász*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], A. Prehala [*A. Prechal*], E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*] un K. Vajda [*C. Vajda*],

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2013. gada 10. septembra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2014. gada 23. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – spāņu.

Spriedums

1 Prasības pieteikumā Eiropas Komisija lūdz Tiesu:

— atzīt, ka, neveikusi visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu spriedumu Komisija/Spānija (no C-485/03 līdz C-490/03, EU:C:2006:777) par Spānijas Karalistes pienākumu, kas paredzēti Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmumā 2002/820/EK par valsts atbalsta shēmu, ko Spānija īstenojusi par labu uzņēmumiem Alavas [*Álava*] provincē nodokļa atlaides 45 % apmērā no ieguldījumiem formā (OV 2002, L 296, 1. lpp.), Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmumā 2002/892/EK par valsts atbalsta shēmu, ko Spānija īstenojusi vairāku Alavas provincē jaundibinātu uzņēmumu labā (OV 2002, L 314, 1. lpp.), Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmumā 2003/27/EK par valsts atbalsta shēmu, ko Spānija īstenojusi par labu uzņēmumiem Biskajas [*Vizcaya*] provincē nodokļa atlaides 45 % apmērā no ieguldījumiem formā (OV 2003, L 17, 1. lpp.), Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmumā 2002/806/EK par valsts atbalsta shēmu, ko Spānija īstenojusi vairāku Biskajas provincē jaundibinātu uzņēmumu labā (OV 2002, L 279, 35. lpp.), Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmumā 2002/894/EK par valsts atbalsta shēmu, ko Spānija īstenojusi par labu uzņēmumiem Gipuskojas [*Guipúzcoa*] provincē nodokļa atlaides 45 % apmērā no ieguldījumiem formā (OV 2002, L 314, 26. lpp.), un Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmumā 2002/540/EK par valsts atbalsta shēmu, ko Spānija īstenojusi vairāku Gipuskojas provincē jaundibinātu uzņēmumu labā (OV 2002, L 174, 31. lpp.; turpmāk tekstā kopā saukti – "attiecīgie lēmumi"), neizpildi, Spānijas Karaliste nav izpildījusi šajos lēmumos un LESD 260. panta 1. punktā noteiktos pienākumus;

— piespriest Spānijas Karalistei samaksāt Komisijai kavējuma naudu EUR 236 044,80 apmērā par katru sprieduma Komisija/Spānija (EU:C:2006:777) izpildes nokavējuma dienu laikā no šajā lietā taisāmā sprieduma pasludināšanas dienas līdz dienai, kad spriedums Komisija/Spānija (EU:C:2006:777) tiks pilnībā izpildīts;

— piespriest Spānijas Karalistei samaksāt Komisijai naudas sodu, kura apmērs aprēķināms, summu EUR 25 817,40 par katru dienu reizinot ar to dienu skaitu, cik ilgi ir turpinājies pārkāpums laikā no sprieduma lietā Komisija/Spānija (EU:C:2006:777) pasludināšanas līdz šajā lietā taisāmā sprieduma pasludināšanai vai dienai, kad šī dalībvalsts būs izbeigusi pārkāpumu, un

— piespriest Spānijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Tiesvedības priekšvēsture

2 2001. gada 11. jūlijā Komisija pieņēma attiecīgos lēmumus, kuru 1. pants ir izteikts attiecīgi šādā redakcijā:

— Lēmums 2002/820:

"Valsts atbalsts nodokļa atlaides 45 % apmērā no ieguldījumiem formā, ko pretrunā [EKL] 88. panta 3. punktam ar Provinces 1994. gada 20. decembra likumu Nr. 22/1994, Provinces 1995. gada 20. decembra likuma Nr. 33/1995 piekto papildnoteikumu, Provinces 1996. gada 18. decembra likuma Nr. 31/1996 septīto papildnoteikumu, kas grozīti ar Provinces 1996. gada 5. jūlija likuma Nr. 24/1996 par uzņēmumu ienākuma nodokli atkāpes noteikuma 2.11. punktu, Provinces 1997. gada 19. decembra likuma Nr. 33/1997 vienpadsmito papildnoteikumu, Provinces 1998. gada 17. decembra likuma Nr. 36/1998 septīto papildnoteikumu, Alavas provincē nelikumīgi īstenojusi Spānija, ir nesaderīgs ar kopējo tirgu";

— Lēmums 2002/892:

"Valsts atbalsts nodokļu aprēķina bāzes samazinājuma formā, ko pretrunā [EKL] 88. panta 3. punktam ar Provinces [1996. gada] 5. jūlija likuma Nr. 24/1996 26. pantu Alavas provincē nelikumīgi īstenojusi Spānija, ir nesaderīgs ar kopējo tirgu";

— Lēmums 2003/27:

"Valsts atbalsts nodokļa atlaides 45 % apmērā no ieguldījumiem formā, ko pretrunā [EKL] 88. panta 3. punktam ar Provinces 1996. gada 26. decembra likuma Nr. 7/1996 ceturto papildnoteikumu, kura darbības laiks neierobežoti ir pagarināts ar Provinces 1998. gada 2. aprīļa likuma Nr. 4/1998 otro noteikumu, Biskajas provincē nelikumīgi īstenojusi Spānija, ir nesaderīgs ar kopējo tirgu";

— Lēmums 2002/806:

"Valsts atbalsts nodokļu aprēķina bāzes samazinājuma formā, ko pretrunā [EKL] 88. panta 3. punktam ar Provinces [1996. gada] 26. jūnija likuma Nr. 3/1996 26. pantu Biskajas provincē nelikumīgi īstenojusi Spānija, ir nesaderīgs ar kopējo tirgu";

— Lēmums 2002/894:

"Valsts atbalsts nodokļa atlaides 45 % apmērā no ieguldījumiem formā, ko pretrunā [EKL] 88. panta 3. punktam ar Provinces 1997. gada 22. decembra likuma Nr. 7/1997 desmito papildnoteikumu Gipuskojas provincē nelikumīgi īstenojusi Spānija, ir nesaderīgs ar kopējo tirgu";

— Lēmums 2002/540:

"Valsts atbalsts nodokļu aprēķina bāzes samazinājuma formā, ko pretrunā [EKL] 88. panta 3. punktam ar Provinces [1996. gada] 4. jūlija likuma Nr. 7/1996 26. pantu Gipuskojas provincē nelikumīgi īstenojusi Spānija, ir nesaderīgs ar kopējo tirgu".

3 Katra attiecīgā lēmuma 2. pantā Spānijas Karalistei tiek uzdots attiecīgo atbalsta shēmu atcelt, ciktāl tai joprojām būtu sekas.

4 Katra šā lēmuma 3. pants ir izteikts šāda redakcijā:

"1. Spānijai jāveic visi pasākumi, kas vajadzīgi, lai atgūtu 1. pantā minēto un saņēmēju rīcībā jau nelikumīgi nodoto atbalstu.

[..]

2. Atgūšana jāveic nekavējoties saskaņā ar valsts tiesībās paredzētajām procedūrām, ja vien tās nodrošina tūlītēju un efektīvu šā lēmuma izpildi. Atgūstamajā atbalstā ietilpst procenti par laiku no dienas, kad atbalsts nodots saņēmēju rīcībā, līdz tā atgūšanas dienai. Procentus aprēķina, pamatojoties uz reģionālā atbalsta dotācijas ekvivalenta aprēķināšanai izmantoto atsauces likmi."

5 Katra šā lēmuma 4. pantā ir noteikts:

"Divu mēnešu laikā no šā lēmuma paziņošanas dienas Spānija Komisijai dara zināmus tā izpildei veiktos pasākumus."

Spriedums Komisija/Spānija

6 2003. gada 19. novembrī Komisija, pamatojoties uz EKL 88. panta 2. punktu, pret Spānijas Karalisti cēla sešas prasības sakarā ar pienākumu neizpildi, kurās tostarp lūgts atzīt, ka šī dalībvalsts noteiktajos termiņos nav veikusi visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu katra attiecīgā lēmuma 2. un 3. pantā noteikto.

7 2006. gada 14. decembra spriedumā Komisija/Spānija (EU:C:2006:777) Tiesa nosprieda, ka Spānijas Karaliste nav izpildījusi savu pienākumu veikt minētā 2. un 3. panta izpildei vajadzīgos pasākumus.

Pirmstiesas procedūra

8 2006. gada 21. decembra un 2007. gada 7. marta vēstulēs Komisija lūdza Spānijas Karalisti tai sniegt informāciju par pasākumiem, kas veikti, lai izpildītu spriedumu Komisija/Spānija (EU:C:2006:777).

9 Ar 2007. gada 11. jūlija brīdinājuma vēstuli Komisija uzsāka EKL 228. panta 2. punktā paredzēto procedūru, uzsverot, ka tā nav saņēmusi informāciju par pasākumiem, ko Spānijas Karaliste veikusi, lai izpildītu šo spriedumu.

10 Atbildot uz šo brīdinājuma vēstuli, Spānijas Karaliste 2007. gada 11. septembrī Komisijai nosūtīja informāciju par minētajā spriedumā aplūkoto atbalsta shēmu (turpmāk tekstā – "attiecīgās atbalsta shēmas") saņēmējiem, summām, kas atgūstamas, lai nodrošinātu minētā sprieduma izpildi, un to atgūšanai veiktajiem pasākumiem.

11 2007. gada 3. oktobrī pēc Spānijas Karalistes lūguma tika rīkota sanāksme ar Komisijas dienestiem, lai konkretizētu atgūstamo atbalsta summu noteikšanai izmantojamās metodes. Pēc tam Spānijas Karalistes un Komisijas starpā notika vairāku vēstuļu apmaiņa jautājumā par attiecīgo lēmumu izpildi un šīs izpildes nodrošināšanai izmantotajām metodēm.

12 2008. gada 27. jūnijā Komisija saskaņā ar EKL 228. panta 2. punktu Spānijas Karalistei nosūtīja 2008. gada 26. jūnijā parakstītu argumentētu atzinumu, kurā tā norādīja, ka šī dalībvalsts nav veikusi visus sprieduma Komisija/Spānija (EU:C:2006:777) izpildei vajadzīgos pasākumus. Šajā argumentētajā atzinumā tā tostarp norādīja, ka atgūta esot tikai daļa no saskaņā ar attiecīgajām atbalsta shēmām piešķirtā atbalsta (turpmāk tekstā – "attiecīgais nelikumīgais atbalsts") un ka Komisijas saņemtā informācija neļaujot nedz identificēt visus attiecīgo atbalsta shēmu saņēmējus, nedz noskaidrot, kā Spānijas iestādes secinājušas, ka kāda attiecīgā nelikumīgā atbalsta daļa neesot jāatgūst. Turklāt tā aicināja Spānijas Karalisti izpildīt šo argumentēto atzinumu divu mēnešu laikā no tā paziņošanas, veicot šā sprieduma izpildei vajadzīgos pasākumus.

13 2008. gada 28. augusta vēstulē Spānijas iestādes atbildēja uz argumentēto atzinumu, paužot uzskatu, ka Komisija nav ņēmusi vērā visu līdz tam sniegto informāciju, un sniedzot paskaidrojumus jautājumā par metodi, kas izmantota, lai noteiktu atgūstamā attiecīgā nelikumīgā atbalsta summu.

14 Pēc tam Spānijas iestāžu un Komisijas starpā tika rīkotas vēl divas sanāksmes un notika vairāku vēstuļu apmaiņa, lai konkretizētu pasākumus, kas Spānijas Karalistei jāveic, lai nodrošinātu sprieduma Komisija/Spānija (EU:C:2006:777) izpildi.

15 Šajos apstākļos Komisija 2011. gada 18. aprīlī cēla šo prasību.

Notikumu attīstība šīs tiesvedības gaitā

16 Pēc tam, kad Spānijas Karaliste bija secīgi sniegusi informāciju un iesniegusi dažādus dokumentus par attiecīgā nelikumīgā atbalsta atgūšanu, 2013. gada 30. oktobrī Komisija uzskatīja, ka šī dalībvalsts ir izpildījusi tai spriedumā Komisija/Spānija (EU:C:2006:777) noteiktos pienākumus.

17 Tāpēc Komisija uzskata, ka Spānijas Karalistei vairs nav jāpiespriež maksāt kavējuma naudu. Tomēr tā uztur savu prasību piespriest šai dalībvalstij maksāt naudas sodu.

Par prasības pieņemamību

Lietas dalībnieku argumenti

18 Spānijas Karaliste apgalvo, ka Komisijas prasība ir jānoraida, jo tajā nav konkretizēts, kādas neatgūtā nelikumīgā atbalsta summas atbilst attiecīgi katrai apgalvotajai pienākumu neizpildei, katram attiecīgajam lēmumam un katram attiecīgo atbalsta shēmu saņēmējam.

19 Komisija uzskata, ka tās prasības pieteikumā ir pietiekamas norādes par vēl atgūstamajām summām un ka Spānijas Karaliste spēj viegli aprēķināt summas saistībā ar katru no attiecīgajiem lēmumiem.

Tiesas vērtējums

20 Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 21. pantam un Tiesas Reglamenta redakcijas, kas bija spēkā dienā, kad Komisija cēla prasību, 38. panta 1. punktam šai iestādei ir pienākums ikvienā saskaņā ar LESD 260. pantu iesniegtā prasības pieteikumā norādīt konkrētus iebildumus, par kuriem Tiesai tiek lūgts lemt, kā arī vismaz kopsavilkumā norādīt tiesiskos un faktiskos apstākļus, ar kuriem šie iebildumi ir pamatoti (pēc analoģijas skat. spriedumus Komisija/Dānija, C-52/90, EU:C:1992:151, 17. punkts, un Komisija/Polija, C-281/11, EU:C:2013:855, 53. punkts).

21 Šajā ziņā jākonstatē, ka gan Komisijas prasības pieteikuma pamatojumā, gan prasījumos ir skaidri redzams, ka tā Spānijas Karalistei pārmet sprieduma Komisija/Spānija (EU:C:2006:777) izpildei vajadzīgo pasākumu neveikšanu, neatgūstot ievērojamu daļu attiecīgā nelikumīgā atbalsta.

22 Jautājumā konkrēti par to, ka prasības pieteikumā nav sīki izklāstīts neatgūtās atbalsta summas sadalījums, jāatgādina, ka gadījumā, ja ir strīds par atbalsta shēmu jautājumā pieņemtu lēmumu izpildi, attiecīgās dalībvalsts iestādēm atbalsta atgūšanas posmā ir jāpārbauda katra attiecīgā uzņēmuma individuālā situācija (šajā ziņā skat. spriedumus *Comitato "Venezia vuole vivere"* u.c./Komisija, C-71/09 P, C-73/09 P un C-76/09 P, EU:C:2011:368, 63., 64. un 121. punkts, kā arī Komisija/Itālija, C-613/11, EU:C:2013:192, 40. punkts), ievērojot, ka precīzi noteikt atmaksājamās summas šīm iestādēm ir visvieglāk (spriedums Komisija/Francija, C-441/06, EU:C:2007:616, 39. punkts). No tā izriet, ka nelikumīgā atbalsta atgūšanas procedūrā Komisijai pietiek vien uzstāt, lai tiktu ievērots attiecīgā atbalsta summu atgūšanas pienākums, rūpes par precīza atgūstamo summu apmēra aprēķināšanu atstājot valsts iestāžu ziņā (šajā ziņā skat. spriedumu Komisija/Grieķija, C-369/07, EU:C:2009:428, 49. punkts).

23 Šajos apstākļos prasība, lai pieteikums par lietas ierosināšanu būtu konkrēts un saskanīgs, vēl nenozīmē, ka Komisijai, ceļot prasību par to, ka nav izpildīts pienākums veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu spriedumu, kurā atzīts, ka dalībvalsts nav izpildījusi savu nelikumīgā atbalsta atgūšanas pienākumu, būtu savā prasības pieteikumā jānorāda precīza summa, kādā atbalsts atgūstams atbilstoši kādam konkrētam lēmumam vai *a fortiori* no katra par nelikumīgu un ar iekšējo tirgu nesaderīgu atzītās atbalsta shēmas saņēmēja.

24 Tāpēc Spānijas Karalistes celtā iebilde par prasības nepieņemamību ir jānoraida.

Par pienākumu neizpildi

Lietas dalībnieku argumenti

25 Komisija apgalvo, ka Spānijas Karaliste, neatgūdama visu attiecīgo nelikumīgo atbalstu, nav izpildījusi pienākumus, kas tai noteikti attiecīgajos lēmumos un spriedumā Komisija/Spānija (EU:C:2006:777).

26 Konkrēti tā norāda, ka argumenti, ko Spānijas iestādes izklāstījušas, lai daļu no šā atbalsta neatgūtu, proti, par tā saderīgumu ar iekšējo tirgu, atskaitījuma apmērā līdz EUR 100 000 piemērošanu saskaņā ar noteikumiem par *de minimis* atbalstu un ar atpakaļejošu spēku veiktu nodokļu atskaitījumu ņemšanu vērā, nav pamatoti vai pietiekami pierādīti. Komisija arīdzan apgalvo, ka vairāki Spānijas iestāžu izdotie maksājuma rīkojumi nav tikuši izpildīti.

27 No iepriekš izklāstītā tā secina, ka tās prasības celšanas brīdī vēl neatgūti ir aptuveni 87 % no attiecīgā atgūstamā nelikumīgā atbalsta kopsummas.

28 Spānijas Karaliste apstrīd Komisijas veikto vispārējo aplēsi un uzskata, ka attiecīgais nelikumīgais atbalsts, uz kuru attiecas atgūšanas pienākums, ir atgūts.

29 Šī dalībvalsts apgalvo konkrēti, ka šo individuālo atbalstu saderīgums ar iekšējo tirgu nav vērtējams, pamatojoties uz Pamatnostādnēm par valstu reģionālo atbalstu (OV 1998, C 74, 9. lpp.; Īpašais izdevums latviešu valodā, 8. nod., 1. sēj., 226. lpp.), un ka minētais atbalsts tik un tā atbilst šajās pamatnostādnēs paredzētajam nosacījumam par stimulējošu ietekmi vai citos speciālajos regulējumos paredzētajiem nosacījumiem.

30 Tā piebilst, ka, piemērojot Komisijas Paziņojumā par *de minimis* atbalstu (OV 1996, C 68, 9. lpp.) rodamos noteikumus, Spānijas iestādes drīkst neatgūt attiecīgo atbalsta shēmu saņēmējiem piešķirtās summas, kas nepārsniedz EUR 100 000 maksimālo apmēru par katru šajā paziņojumā noteikto trīsgadu laikposmu.

31 Spānijas Karaliste turklāt apgalvo, ka tā esot tiesīga ar atpakaļejošu spēku šo atbalsta shēmu saņēmējiem piešķirt valsts tiesību aktos paredzētos nodokļu atskaitījumus, kas tiem netika piemēroti tāpēc, ka tie saņēma attiecīgo nelikumīgo atbalstu.

32 Šī dalībvalsts noliedz arī Komisijas apgalvojumus par maksājuma rīkojumu neizpildi un apstrīd, ka procenti aprēķināmi, izmantojot Komisijas ierosināto salikto procentu likmi.

Tiesas vērtējums

33 Lai noteiktu, vai Spānijas Karaliste ir veikusi visus vajadzīgus pasākumus, lai izpildītu spriedumu Komisija/Spānija (EU:C:2006:777), ir jāpārbauda, vai attiecīgo nelikumīgo atbalstu saņēmušie uzņēmumi ir atmaksājuši šā atbalsta summas.

34 Šajā ziņā jāatgādina, ka atbilstoši pastāvīgai Tiesas judikatūrai par EKL 228. panta 2. punktu pienākumu neizpildes esamība saskaņā ar šo tiesību normu jāizvērtē attiecībā uz argumentētajā atzinumā, kas sniegts saskaņā ar šo tiesību normu, noteiktā termiņa beigu dienu (skat. spriedumus Komisija/Francija, C-304/02, EU:C:2005:444, 30. punkts, un Komisija/Grieķija, EU:C:2009:428, 43. punkts).

35 Tā kā ar argumentētā atzinuma sniegšanu saistītais posms LESD 260. panta 2. punktā paredzētajā procedūrā sakarā ar pienākumu neizpildi ar šo pašu Līgumu ir atcelts, pienākumu neizpildes esamība saskaņā ar LESD 260. panta 1. punktu jāizvērtē attiecībā uz brīdinājumā vēstulē, kas nosūtīta saskaņā ar šo tiesību normu, noteiktā termiņa beigu dienu (spriedumi Komisija/Spānija, C-610/10, EU:C:2012:781, 67. punkts, un Komisija/Luksemburga, C-576/11, EU:C:2013:773, 29. punkts).

36 Tomēr, ja procedūra sakarā ar valsts pienākumu neizpildi ir uzsākta, pamatojoties uz EKL 228. panta 2. punktu, un argumentētais atzinums ir sniegts pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā, proti, 2009. gada 1. decembra, pienākumu neizpildes esamība jāizvērtē attiecībā uz šajā argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigu dienu (šajā ziņā skat. spriedumu Komisija/Beļģija, C-533/11, EU:C:2013:659, 32. punkts).

37 No tā izriet, ka, tā kā šajā lietā Komisija argumentēto atzinumu sniegusi 2008. gada 26. jūnijā, pienākumu neizpildes esamība jāizvērtē attiecībā uz šajā argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigu dienu, proti, 2008. gada 27. augustu.

38 Taču netiek apstrīdēts, ka minētajā dienā attiecīgo nelikumīgo atbalstu, kas bija jāatgūst, Spānijas iestādes nebija pilnībā atguvušas.

39 Proti, lai arī Spānijas Karaliste izklāsta dažādus argumentus par to, kādā apmērā attiecīgais nelikumīgais atbalsts vai nu esot jāatgūst, vai esot ticis patiesībā atgūts, gan no rakstiskajam liecībām, kas sniegtas, atbildot uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem, gan no tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka Spānijas Karaliste atzīst, ka pat tad, ja visi šie argumenti būtu pieņemami un pamatoti, Komisijas argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās nebija atgūta būtiska daļa no atbalsta, kas bija jāatgūst, lai izpildītu spriedumu Komisija/Spānija (EU:C:2006:777).

40 Tātad Spānijas Karalistei nav pamata apgalvot, ka tā šajā termiņā ir veikusi visus attiecīgā nelikumīgā atbalsta atgūšanas procedūras sekmīgai norisei vajadzīgos pasākumus.

41 Tāpēc jākonstatē, ka līdz dienai, kad beidzās Komisijas 2008. gada 26. jūnijā sniegtajā argumentētajā atzinumā atvēlētais termiņš, neveikusi visus sprieduma Komisija/Spānija (EU:C:2006:777) izpildei vajadzīgos pasākumus, Spānijas Karaliste nav izpildījusi tai LESD 260. panta 1. punktā noteiktos pienākumus.

Par finansiālajām sankcijām

Par prasījumu individualizēt, cik lielā mērā nav izpildīts katrs attiecīgais lēmums

Lietas dalībnieku argumenti

42 Spānijas Karaliste apgalvo, ka Tiesai ir jākonkretizē, kādas summas vēl nav atgūtas saistībā ar katru attiecīgo lēmumu, jo Tiesas piemērotās sankcijas šai dalībvalstij saskaņā ar tās tiesībās noteikto būs jāpārnes uz Savienības tiesību pārkāpumā vainojamajām valsts administratīvi teritoriālajām vienībām.

Tiesas vērtējums

43 Šajā ziņā jāuzsver, ka LESD 260. panta piemērošanu neietekmē centrālās un reģionālās varas pilnvaru sadalījums valsts iekšienē, jo par pienākumu, kas izriet no Savienības tiesību aktiem, izpildi Eiropas Savienībai joprojām atbild vienīgi attiecīgā dalībvalsts (šajā ziņā skat. spriedumu Komisija/Spānija, EU:C:2012:781, 132. punkts).

44 No tā izriet, ka pienākumu neizpildes atzīšana, ko Tiesa veic LESD 260. panta 2. punkta paredzētajā procedūrā, nevar būt atkarīga no attiecīgās dalībvalsts iekārtas īpatnībām.

45 Turklāt no šā sprieduma 22. punktā izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Spānijas Karalistei ir jāpārbauda katra attiecīgā uzņēmuma individuālā situācija un jāaprēķina precīza summa, kādā atbalsts faktiski bija jāatgūst saskaņā ar attiecīgajiem lēmumiem, ņemot vērā šajos lēmumos rodamās norādes.

46 Tāpēc šis Spānijas Karalistes prasījums ir jānoraida.

Par naudas sodu

Lietas dalībnieku argumenti

47 Komisija uzskata, ka konstatētās pienākumu neizpildes tiesiskie un faktiskie apstākļi norāda uz to, ka analoģisku Savienības tiesību pārkāpumu atkārtošanās nākotnē efektīvai novēršanai ir vajadzīgs veikt tādu atturošu pasākumu kā naudas soda samaksas piespriešana.

48 Pamatojoties uz 2005. gada 13. decembra Paziņojumu "EK līguma 288. panta īstenošana" (SEC(2005) 1658) (OV 2007, C 126, 12. lpp.), kas atjaunināts ar tās 2010. gada 20. jūlija Paziņojumu "Līguma par Eiropas Savienības darbību 260. panta piemērošana. To datu atjaunināšana, kurus izmanto, lai aprēķinātu sodanaudas [naudas sodus] un kavējuma naudas, ko Komisija ierosina Tiesai pārkāpumu procedūru ietvaros" (SEC(2010) 923/3), Komisija ierosina šā naudas soda summu aprēķināt, vispirms nosakot tā summu par katru dienu, kuru iegūst, vienoto pamatsummu reizinot ar smaguma koeficientu un reizinātāju "n", ņemot vērā gan pienākumus nepildošās dalībvalsts maksātspēju, gan tās balsu skaitu Eiropas Savienības Padomē. Pēc tam šī summa par katru dienu būtu jāreizina ar pienākumu neizpildes ilguma dienu skaitu, lai šādi iegūtu naudas soda galīgo summu.

49 Jautājumā par pārkāpuma ilgumu Komisija uzskata, ka konstatētā pienākumu neizpilde esot ilgusi 2500 dienas kopš sprieduma Komisija/Spānija (EU:C:2006:777) pasludināšanas dienas. Šā ilguma cēlonis esot Spānijas Karalistes vēlme novilcināt attiecīgā nelikumīgā atbalsta atgūšanu, par attiecīgajām grūtībām Komisiju informējot tikai pēc argumentētā atzinuma nosūtīšanas, proti, vairāk nekā astoņus gadus pēc attiecīgo lēmumu pieņemšanas.

50 Runājot par pārkāpuma smagumu, šī iestāde atgādina, ka valsts atbalsta jomā visbūtiskākās ir LESD tiesību normas. Tā arīdzan uzsver, ka no attiecīgās atbalsta shēmas labumu ir guvuši vairāk nekā 100 uzņēmumi un ka par konstatētā pārkāpuma smagumu liecina neatgūtā atbalsta summa EUR 569 041 135,75 apmērā, proti, 87 % no atgūstamās kopsummas. Tā piebilst, ka šī nav pirmā reize, kad Spānijas Karaliste nav izpildījusi savus pienākumus tūlītēji un faktiski atgūt nelikumīgu un ar iekšējo tirgu nesaderīgu atbalstu.

51 Ņemot vērā šos faktorus, Komisija uzskata, ka naudas sods EUR 64 543 500 apmērā ir piemērots apstākļiem un samērīgs gan ar attiecīgo pienākumu neizpildi, gan ar attiecīgās dalībvalsts maksātspēju. Šī summa esot iegūta, summu EUR 25 817,40 dienā, kas iegūta, vienoto pamatsummu EUR 210 dienā reizinot ar smaguma koeficientu 9 vērtējuma skalā no 1 līdz 20 un reizinātāju "n" 13,66 lielumā, un sareizinot ar pārkāpuma ilguma dienu skaitu, proti, 2500.

52 Spānijas Karaliste vispirms norāda, ka Tiesai nav saistoša Komisijas izmantotā, no šā sprieduma 48. punktā minētā paziņojuma izrietošā metodoloģija.

53 Pēc tam tā uzsver, ka kavēšanās atgūt noteiktas summas cēlonis ir nevis sprieduma Komisija/Spānija (EU:C:2006:777) neizpilde, bet gan domstarpības jautājumā par atbalsta atgūšanas procedūrā piemērojamiem kritērijiem, kuras ilgušas daļēji arī Komisijas vainas dēļ.

54 Spānijas Karaliste turklāt apstrīd pārkāpuma smagumu, norādot, ka apstāklis, ka šajā lietā Komisija savas pilnvaras ar nodokļu pasākumiem saistīta valsts atbalsta jomā īsteno pirmoreiz, mazinot šajā lietā it kā pārkāpto tiesību normu svarīgumu. Tāpēc esot jānosaka smaguma koeficients 1.

55 Tā uzskata arīdzan, ka jāņem vērā apstāklis, ka attiecīgais pārkāpums attiecas tikai uz vienu reģionu, kas apveltīts ar ievērojamu autonomiju un atbilst 6,24 % Spānijas iekšzemes kopprodukta (IKP), un tāpēc vienotā pamatsumma jānosaka EUR 13 apmērā. Proti, šī īpatnība mazinot pienākumu neizpildes smagumu, jo mazina šīs neizpildes sekas attiecībā uz vispārīgajām un privātajām interesēm.

56 Visbeidzot, Spānijas Karaliste apgalvo, ka apstāklim, ka divās citās lietās Tiesa konstatējusi, ka šī dalībvalsts nav izpildījusi valsts atbalsta noteikumus, neesot nozīmes.

57 No šiem faktoriem tā secina, ka naudas soda aprēķināšanai izmantojamai summai dienā būtu jābūt tikai EUR 177,58 apmērā.

Tiesas vērtējums

58 Ievadam jāatgādina, ka katrā lietā Tiesai, ņemot vērā konkrētās izskatāmās lietas apstākļus, kā arī tās ieskatā vajadzīgo pārliecināšanas un atturēšanas pakāpi, ir jānosaka finansiālās sankcijas, kā, piemēram, naudas soda samaksas piespriešana, kuras ir piemērotas tostarp tam, lai novērstu analoģisku Savienības tiesību pārkāpumu atkārtošanos (spriedumi Komisija/Francija, C-121/07, EU:C:2008:695, 59. punkts, un Komisija/Īrija, C-279/11, EU:C:2012:834, 66. punkts).

59 Naudas soda samaksas piespriešana būtībā ir balstīta uz vērtējumu par to, kādas ir attiecīgās dalībvalsts pienākumu neizpildes sekas uz privātajām un publiskajām interesēm, it īpaši gadījumā, ja pienākumi nav izpildīti vēl ilgi pēc sprieduma, ar kuru šī neizpilde sākotnēji tikusi konstatēta, pasludināšanas (spriedumi Komisija/Francija, EU:C:2008:695, 58. punkts, un Komisija/Čehijas Republika, C-241/11, EU:C:2013:423, 40. punkts).

60 Naudas soda samaksas piespriešanai un šā soda iespējamā apmēra noteikšanai katrā lietā ir jāņem vērā visi atbilstošie apstākļi gan saistībā ar konstatētās pienākumu neizpildes īpatnībām, gan tās dalībvalsts, uz kuru attiecas saskaņā ar LESD 260. pantu uzsāktā procedūra, pašas nostāju. Šajā ziņā minētajā tiesību normā Tiesai ir paredzēta plaša rīcības brīvība, lai lemtu par šādas sankcijas piemērošanu vai nepiemērošanu un vajadzības gadījumā noteiktu tās apmēru (šajā ziņā skat. spriedumus Komisija/Spānija, EU:C:2012:781, 141. punkts, kā arī Komisija/Luksemburga, EU:C:2013:773, 58. un 59. punkts).

61 Tādēļ Komisijas ieteikumi nav saistoši Tiesai un ir vienīgi noderīgs atsauces pamats. Tāpat arī Komisijas paziņojumos ietvertās pamatnostādnes nav saistošas Tiesai, taču palīdz nodrošināt Komisijas rīcības pārskatāmību, paredzamību un tiesisko noteiktību (spriedumi Komisija/Portugāle, C-70/06, EU:C:2008:3, 34. punkts, un Komisija/Grieķija, EU:C:2009:428, 112. punkts).

62 Šajā lietā Tiesa uzskata, ka, lai spriestu par Komisijas prasījumu piespriest naudas soda samaksu, jāņem vērā šādi apstākļi.

63 Runājot, pirmkārt, par konstatētās pienākumu neizpildes ilgumu, nav apstrīdēts, ka attiecīgā nelikumīgā atbalsta atgūšana ilgusi vairāk nekā piecus gadus pēc sprieduma Komisija/Spānija (EU:C:2006:777) pasludināšanas.

64 Taču saskaņā ar pastāvīgo judikatūru attiecīgajai dalībvalstij ir jāpanāk efektīva maksājamo summu atgūšana, savukārt novēlota atgūšana, kas notikusi pēc noteiktā termiņa, EK līguma prasībām neatbilst (šajā ziņā skat. spriedumu Komisija/Itālija, C-496/09, EU:C:2011:740, 86. punkts un tajā minētā judikatūra).

65 Šajā ziņā jānorāda, ka nevar piekrist Spānijas Karalistes argumentam par to, ka sprieduma Komisija/Spānija (EU:C:2006:777) izpildē vērojamās kavēšanās pamatā esot atbilstīga precedenta neesamības dēļ radušās domstarpības ar Komisiju.

66 Proti, lai arī vairākām attiecīgā nelikumīgā atbalsta atgūšanas procedūras gaitā šīs dalībvalsts norādītajām problēmām patiešām nav bijis precedenta, no Tiesas pastāvīgas judikatūras izriet, ka, ja, īstenojot Komisijas lēmumu par valsts atbalstu, dalībvalsts sastopas ar neparedzētām un neparedzamām grūtībām vai apzinās Komisijas neparedzētas sekas, tai jāsniedz Komisijas novērtējumam informācija par šīm problēmām, ierosinot attiecīgajā lēmumā izdarīt pienācīgus grozījumus (spriedumi Komisija/Grieķija, C-354/10, EU:C:2012:109, 70. punkts, un Komisija/Itālija, C-411/12, EU:C:2013:832, 38. punkts).

67 Taču Tiesai iesniegtajos lietas materiālos ir redzams, ka Spānijas iestādes ar Komisiju ir sazinājušās tikai pēc brīdinājuma vēstules saņemšanas un šo iestādi par sastaptajām problēmām sākušas sīki informēt tikai divus gadus pēc sprieduma Komisija/Spānija (EU:C:2006:777) pasludināšanas.

68 No šiem faktoriem izriet, ka Spānijas Karalistei pārmestā pienākumu neizpilde bijusi visnotaļ ilga un katrā ziņā tās cēlonis nav bijušas grūtības saistībā ar atbalsta, kas sniegts saskaņā ar atbalsta shēmām, kas atzītas par nelikumīgām un nesaderīgām ar iekšējo tirgu, atgūšanu.

69 Otrkārt, jautājumā par pārkāpuma smagumu jāatgādina, ka valsts atbalsta jomā visbūtiskākās ir EK līguma tiesību normas (spriedumi Komisija/Grieķija, EU:C:2009:428, 118. punkts, un Komisija/Spānija, EU:C:2012:781, 125. punkts).

70 Proti, noteikumi, uz kuriem ir balstīti gan attiecīgie lēmumi, gan spriedums Komisija/Spānija (EU:C:2006:777), iemieso vienu no pamatuzdevumiem, kas Savienībai uzticēti gan saskaņā ar EKL 2. pantu, proti, izveidot kopējo tirgu, gan ar EKL 3. panta 1. punkta g) apakšpunktu, kurā noteikts, ka Kopienas darbība paredz sistēmu, kas nodrošina, ka iekšējā tirgū nav izkropļota konkurence (šajā ziņā skat. spriedumu Komisija/Grieķija, EU:C:2009:428, 119. punkts).

71 Savienības tiesību normu, kas pārkāptas tādā situācijā kā šajā lietā aplūkotā, nozīmīgums izpaužas tostarp apstāklī, ka ar atbalsta, kas atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu, atgūšanu tiek novērsts konkurences kropļojums, kuru izraisījusi konkurētspējas priekšrocība, ko sniedzis minētais atbalsts, un ka ar šo atgūšanu saņēmējs zaudē priekšrocību, kas tam prettiesiski bijusi tirgū salīdzinājumā ar tā konkurentiem (šajā ziņā skat. spriedumu Komisija/Spānija, EU:C:2012:781, 127. punkts).

72 Šajā ziņā Spānijas Karalistes norādītais apstāklis, ka attiecīgo lēmumu gadījumā savas pilnvaras valsts atbalsta kontrolē uzņēmumu tiešo nodokļu jomā Komisija ir īstenojusi pirmoreiz, pat ja tā arī būtu, tik un tā nespēj mazināt interesi attiecīgā nelikumīgā atbalsta atgūšanā pēc tam, kad attiecīgajos lēmumus ir noteikts, kā kvalificējamas shēmas, saskaņā ar kurām tas ir ticis sniegts.

73 Šajā lietā attiecīgais nelikumīgais atbalsts ir īpaši kaitīgs konkurencei, ņemot vērā tā ievērojamo apmēru, lielo saņēmēju skaitu neatkarīgi no tautsaimniecības nozares, kurā tie darbojas (pēc analoģijas skat. spriedumu Komisija/Itālija, EU:C:2011:740, 63. punkts).

74 Turklāt, lai arī šīs procedūras noslēgumā lietas dalībnieku starpā ir ievērojamas domstarpības jautājumā par to, cik lielā mērā argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigu dienā attiecīgie lēmumi nebija izpildīti, pat ja piekristu Spānijas Karalistes atbildē uz Tiesas uzdoto jautājumu izklāstītajam argumentam, ka atgūstamā summa sprieduma Komisija/Spānija (EU:C:2006:777) pasludināšanas dienā esot bijusi EUR 179,1 miljons un šīs prasības celšanas dienā EUR 91 miljons, netiek apstrīdēts, ka, pirmkārt, absolūtā izteiksmē vēl atgūstamas un par tādām šīs dalībvalsts atzītas bija ievērojamas nelikumīgā atbalsta summas un, otrkārt, vairāk nekā puse no minētajām summām līdz pēdējai minētajai dienai netika atgūtas.

75 Treškārt, jānorāda, ka jau vairākos spriedumos ir konstatēta Spānijas Karalistes pienākumu neizpilde tāpēc, ka tā nav tūlītēji un faktiski atguvusi par nelikumīgu un ar iekšējo tirgu nesaderīgu atzīto atbalstu.

76 Proti, bez attiecīgo lēmumu tūlītējas un faktiskas izpildes neesamības, kas konstatēta spriedumā Komisija/Spānija (EU:C:2006:777), par kura neizpildi ir šī tiesvedība, Tiesa ir konstatējusi arī vairākus citus pienākumu neizpildes gadījumus, tostarp spriedumos Komisija/Spānija (C-499/99, EU:C:2002:408), Komisija/Spānija (C-404/00, EU:C:2003:373), Komisija/Spānija (C-177/06, EU:C:2007:538), kā arī spriedumā Komisija/Spānija (C-529/09, EU:C:2013:31).

77 Turklāt spriedumā Komisija/Spānija (EU:C:2012:781) Tiesa konstatēja, ka, neveikusi visus sprieduma Komisija/Spānija (EU:C:2002:408) izpildei vajadzīgos pasākumus, Spānijas Karaliste nebija izpildījusi pienākumus, kas tai noteikti LESD 260. panta 1. punktā.

78 Taču šāda dalībvalsts izdarīto pārkāpumu atkārtošanās īpašā Savienības darbības jomā var liecināt par to, ka analoģisku Savienības tiesību pārkāpumu atkārtošanās nākotnē efektīvai novēršanai ir jāveic tāds atturošs pasākums kā naudas soda samaksas piespriešana (spriedumi Komisija/Francija, EU:C:2008:695, 69. punkts, un Komisija/Īrija, EU:C:2012:834, 70. punkts).

79 Ievērojot iepriekš izklāstītos apsvērumus, Tiesa uzskata, ka šajā tiesvedībā ir pamats piespriest Spānijas Karalistei samaksāt naudas sodu.

80 Nosakot minētā naudas soda apmēru, ir jāņem vērā ne vien šā sprieduma 63.–78. punktā izklāstītie apsvērumi, bet arī Spānijas Karalistes maksātspēja (šajā ziņā skat. spriedumu Komisija/Spānija, EU:C:2012:781, 131. punkts).

81 Turpretim Spānijas Karalistes arguments, ka naudas soda apmērs būtu jāsamazina, jo pārkāpums attiecas tikai uz kādu autonomu reģionu, nevis visu tās teritoriju, nav atbalstāms.

82 Proti, pretēji tam, ko apgalvo šī dalībvalsts, šis apstāklis nespēj mazināt pienākumu neizpildes smagumu, kas, ievērojot šā sprieduma 69.–73. punktā izklāstītos apsvērumus, izriet tostarp no konstatētās pienākumu neizpildes radītā konkurences kropļojuma nozīmīguma, kas novērtēts, ņemot vērā attiecīgā nelikumīgā atbalsta apmēru, tā saņēmēju skaitu un apstākli, ka attiecīgās atbalsta shēmas tika īstenotas vairākās nozarēs.

83 Ņemot vērā šos faktorus, Tiesa uzskata, ka pienācīgs lietas apstākļu izvērtējums būs veikts, Spānijas Karalistes maksājamo naudas sodu nosakot EUR 30 miljonu apmērā.

84 Tāpēc ir jāpiespriež Spānijas Karalistei samaksāt Komisijai naudas sodu EUR 30 miljonu apmērā, ieskaitot šo summu kontā "Eiropas Savienības pašu resursi".

Par tiesāšanās izdevumiem

85 Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Spānijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un ir konstatēta pienākumu neizpilde, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nosprież:

1) līdz dienai, kad beidzās Eiropas Komisijas 2008. gada 26. jūnijā sniegtajā argumentētajā atzinumā atvēlētais termiņš, neveikusi visus sprieduma Komisija/Spānija (no C-485/03 līdz C-490/03, EU:C:2006:777) izpildei vajadzīgos pasākumus, Spānijas Karaliste nav izpildījusi tai LESD 260. panta 1. punktā noteiktos pienākumus;

2) Spānijas Karaliste samaksā Eiropas Komisijai naudas sodu EUR 30 miljonu apmērā, ieskaitot šo summu kontā "Eiropas Savienības pašu resursi";

3) Spānijas Karaliste atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]